

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Peccato Actuali ueniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

DE PECCATO ACT. MOR. 34

Peccator etiam post peccati mortalis remissionem, tenetur ad detestationem, non tamen pro semper.

Delectatio carnis morosa mortale peccatum est.

Consensus in delectatione motuum, qui est ex deliberatione rationis, est peccatum mortale.

Mortale peccatum est libido siue uoluptas, in creatura supra Deum uel æque Deo.

Sine mortali peccato nunquam dimittitur ueniale, mortale autem dimittitur sine ueniali.

Unum peccatum mortale non dimittitur sine altero, quia mortalia habent connexionem ad inuicem ex parte auersionis.

Actus qui de se est peccatum mortale, fit sæpe uirtuosus propter aliquam circumstantiam.

Non omne peccatum mortale est contra præceptum Dei.

Omne peccatum mortale contrariatur charitati, non autem spei, & fidei.

Peccata non semper sunt connexa.

DE PECCATO A-

ctuali ueniali.

In impijs etiam extare possunt actualia peccata uenialia.

Venialia peccata pro leuibus reputantur.

Venialia peccata extinguuntur per aquam benedictam, per purgatorium, & res huiusmodi.

DOCTRINA SCOLAST.

Aduenialium peccatorum expiationem,
non opus est gratia uel Christo.

dy. 24. b.

Homo in hac uita sine uenialibus etiam peccatis esse potest.

Venalia peccata non pertinent ad confessionem & absolutionem clauum.

Impietas est dicere, omne peccatum esse mortale, secundum naturam, sed ueniale his, qui sunt in Christo.

Venalia peccata extinguit ac fugat aqua benedicta.

Locus Ioannis. Si dixerimus: peccatum non habemus, mendacem facimus eum &c. de uenialibus tantum peccatis intelligendus est, sine quibus nunquam esse homo potest.

Peccatum ueniale non separat à consortio Dei, sicut peccatum mortale.

Peccatum ueniale non punitur aeterna poena, sed poena temporalitantum.

Sicut peccatum ueniale dignum est uenia, & temporalem poenam promeretur, sic ab euentu per poenitentiam mortale fit ueniale.

Peccatum ueniale est complacentia seu uoluptas in creatura infra uel citra Deum, id est, quod non plus quam Deo, nec eque sicut Deo, quia scilicet non uellet quis illi finaliter adherere, uel propter illud Deo displicere, aut scienter contra eius praecipia & mandata quicquam facere.

Peccatum

DE PECCATO VENIALI. 35

Peccatum ueniale est triplex. Quoddam est ueniale ex sola surreptione, id est sine aduertentia, quod præuenit deliberationem, & illud sicut uitari non potest, ita etiam nunquã fit mortale quamdiu manet in illo genere & surreptione. Secus si maneret & continuaretur actus ex surreptione inceprus, quousq; accederet perfecta deliberatio, quia tunc non manet surrepticius. Et dicitur ueniale ab adueniendo, quia uenit ex surreptione & pronitate naturæ corruptæ, & hoc prouenit nisi subsequitur iudicium rationis, ut sunt motus carnales & sensuales. Quoddam est ueniale, quod fit cum cogitatione sine aduertentia, sed sine pleno consensu, ut in cogitatione de muliere, & in delectatione citra consensum in delectationem. Tertium est ueniale cum ratione & consensu, sed ideo est ueniale, quia non est contra præceptum, ut uerbum ociosum, & mendacium iocosum, risus superfluus & huiusmodi. Et dicitur peccatum ueniale, non ideo (ut quidam dicunt) quia meretur ueniam (hoc enim falsum) quia nullum peccatum potest habere rationem ad merendam ueraciter ueniam, imò demeretur &c. Peccatum autem primo & secundo modo, si accedat consensus perfectus, erit mortale. Nam propter defectũ consensus & imperfectionem eius fuit ueniale, ideo accedente consensu cessat ratio uenialis peccati, & nihil deficit de ratione mortalis.

DOCTRINA SCHOLAST.

Ratione peccati uenialis per se, non necesse est confiteri, sed ratione periculi.

Veniale peccatum est deuiatio ab ordine nõ necessario, sed utili. Sciendum autem est, quod duplex sit à deo ad salutem institutus ordo. *1.* Primus est necessarius, & hic est obseruantia præceptorum, secundum illud: Si uis ingredi ad uitã, *2.* serua mandata. Secundus est ordo cõsequendi ad salutem compendiosus & utilis, non tamen necessarius, sicut obseruatio consiliorum Evangelicorum. Recessus à primo ordine, qui est per transgressionem præceptorũ, dicitur & est peccatum mortale, quia inducit mortẽ perpetuam, & priuat animam uita gratiæ in præsen- ti, & uita glorię in futuro. Recessus aut̃ à secundo ordine, scilicet ab obseruantia consiliorum per conuersionem in ordinatã ad creaturam, et tra tamen transgressionem præceptorũ, est peccatum ueniale. Dicitur aut̃ peccatum, quia est quedam deordinatio in adhesionẽ creature minus utili, dimissa utiliore, cũ tamen ratio depre- cetur ad optima. Dicitur ueniale, quia nõ indu- cit mortẽ, neq; tollit gratiam neq; eam minuit, *Infla 65. a* alioqui cum gratia sit finita, posset per multi- plicationem uenialium tota auferri, & sic ue- nialia non essent uenialia. Minuit tamen feru- rem gratię, hoc est, impedit gratiam à sua ope- ratione. Feruor uerò charitatis consumit ue- niale peccatum, sicut ignis magnus guttam a- quæ iniectam. *Ve*

DE PECCATO VENIALI. 38

Veniale peccatum non auertit à fine, sed obligat & impedit aliquantulum progressum ad finem.

Veniale peccatum non habet contemptum Dei (nemo enim contemnit quod amat) sed habet quandam desidia & teporem, pro quanto plus adhæret creaturæ, quam proficit ad adhærendum Deo.

Veniale peccatum etiam post hanc uitam remittitur.

Vnum ueniale potest remitti sine odio.

Quodlibet opus meritorium habet uim remittendi peccatum ueniale.

Aqua benedicta remittit ex suo ualere peccatum ueniale.

Veniale peccatum tollitur in baptismo, non tanquam repugnans gratiæ, sed tanquam repugnans gloriæ.

Venialia peccata remittit confessio generalis quantum ad culpam, & quantum ad poenæ diminutionem.

Peccatum ueniale est amor uoluptatis in creatura citra Deum.

Primi motus merito dicuntur uenialia, quia sunt uenia digna.

Peccatum ueniale est delectatio carnalis sine consensu.

Consensus subitus non præhabita deliberatione, sed ex sola corruptione rationis, quam

DOCTRINĀ SCHOLAST.

præcedit appetitus sensualitatis in primo motu, talis consensus dicitur surreptio, & est ueniale peccatum.

Peccatum ueniale minoris est culpæ.

In paruulis primum surgunt uenialia, postea mortalia.

Veniale peccatū est, quod hominem usq; ad reatum perpetuæ mortis non grauat, sed pœnam meretur, & facile indulgetur.

Peccatum aliquod tribus modis est ueniale. Primo modo ex genere, sicut uerbum ociosum est ueniale, secundo modo ex euentu, secundum quod per pœnitentiam de mortali fit ueniale, tertio modo ex causa, ut quando fiunt quædam ex infirmitate uel ignorantia, quæ licet quandoq; sint mortalia, tamen dicuntur uenialia ex comparatione ad peccatum, quod fit ex certa malitia &c.

Peccatū ueniale nunquā potest fieri mortale, ita uidelicet si intelligatur idem secundū substantiā, quod prius fuit ueniale mortale fieri.

Beata uirgo sine uenialibus uixit in hac uita.

Effectus uenialis peccati multiplices sunt.

Primus est, quia ad pœnam obligant uenialia, non quidem determinate uel præcisè obligant ad pœnam æternam uel purgatoriam, uel presentis satisfactionis, sed ad aliquam illarum pœnarum. Quoniam secundum forum ecclesiæ presentis satisfacit homo leuiter, sed secundum

DE PECCATO VENIAL. 37

secundum forum purgatorij punietur homo grauius, sed secundum forum inferni punietur grauissime pro ueniali, quia æternaliter, si cum mortali & ueniali discesserit.

Pœna inferni pro ueniali incomparabiliter minor est, quàm pœna pro mortali.

Illata pro ueniali in purgatorio est sicut linea. Illata pro ueniali in præsentī, est sicut punctus.

In f. 39. a. b.
Quantum ad culpam attinet, omne peccatum ueniale aboletur in præsentī à gratia finali in saluandis, sed non quantum ad pœnā, quæ soluetur in purgatorio. Delet autem gratia finalis peccatum ueniale in ipsa dissolutione corporis & animæ.

De uirtute completionis, & sui status, quam uis non sit modus contritionis ad idem directus &c.

Etiā quantum ad culpam attinet, à multis deferuntur uenialia peccata ad purgatorium.

Homo statim à morte euolaret ad gloriam, nisi eum uenialia peccata impedirent, quæ cogitur prius in purgatorio soluere.

Post perpetratiōem uenialium oportet nos quædam opera conuerrere ad solutionem horum debitorum, per quæ nobis deberet crescere cumulus æterni præmij.

Pœnitentia licet non sit de uenialibus simpliciter, tamen per accidens est, & hoc tribus mo-

DOCTRINA SCHOLAST.

1. dis: Primo ratione dubij, ut quando creduntur esse mortalia: Secundo ratione statuti, ut est, quando homo, qui tenetur confiteri semel in anno, non habet nisi uenialia: Tertio ratione periculi, ut quando uenialis delectatio ad hoc perducta est, quod nisi homo se auertat ab ea, trahitur in mortale.
- 2.

De ueniali peccato sciendum, quod in duobus casibus non remittitur. Primus est, si talis habeat mortale peccatum, quoniam sine mortali peccato nunquam dimittitur ueniale, licet e contra possit fieri, scilicet, quod mortale dimittatur sine ueniali, cum enim mortale peccatum tollat charitatem, quæ uniuersa delicta operit, constat, quod existenti in peccato mortali nullum remittitur ueniale.

Secundus est, quod uoluntas fixa est in affectu alicuius peccati uenialis determinati, quoniam idem illud tolli non potest.

Vnum peccatum ueniale potest remitti sine altero, quia peccatum mortale, quod maioris est adhaerentiae, potest remitti sine ueniali.

Veniale quamuis Deo displiceat, cum inordinatum sit, non tamen facit ipsum peccantem displicere Deo, quia non priuatur gratia, sed obnubilatur in quantum eius processus impeditur ad exteriora, & propter hoc unum ueniale non impedit, quin aliud remitti possit.

Venialia non habent connexionem ad inuicem

DE PECCATO VENIALI. 38

gem nec ex parte auersionis, quia non auertunt
 à summo bono, nec ex parte conuersiōis, ideo
 unum remitti potest sine alio, nō uerò sic est in
 mortalibus. Ad peccati uenialis remissionē nō
 79. b.
 exigitur nouus charitatis habitus, sed sufficit
 nouus motus, quia peccatū ueniale nō tollebat
 uirtutis habitum, sed impediēbat ipsius actum.

Peccatū ueniale nō admittitur sine contritio-
 ne, cuius hęc est ratio, quia quādiu manet uolū-
 tas in aliquo ueniali, nunquā dimittitur, sed uolū-
 tatem auertere ab eo, quod quis prius uolebat,
 est displicere ei, quod uoluit: talis autē displicen-
 tia dolor cōtritiōis dicitur, sed cōtritiō in habi-
 tu nō sufficit ad peccati uenialis remissionem;
 nec cōtritiō in actu semper requiritur, propter
 hoc requiritur contritiō medio modo, scilicet,
 ut peccatū displiceat actu uel explicite, uel im-
 plicite: dico autē implicite, quia talis actus sufficit

In cōtritiōe de uenialibus nō exigitur pro-
 positum non peccandi uenialiter, sicut in con-
 tritiōe pro mortali, sed sufficit, quōd ei suffi-
 ciat peccatum præteritum.

Multa sunt, per quę tolluntur peccata uenialia
 1
 quę per tria comprehenduntur. Primo sunt om-
 2
 nia, quę gratiā cōferunt, ut sacramēta Eccle-
 się: secundo illa, quibus impedimenta feruoris
 tolluntur, sicut est aqua benedicta, quę uirtu-
 tem inimici reprimit, & episcopalis benedi-
 3
 ctiō: tertio exercitiū humilitatis ex parte no-
 stra, ut est confessio pectoris, oratio dominicalis.

DOCTRINA SCHOLAST.

eleemosyna, ieiunium & huiusmodi. Ratio horum est, quia cum uenialia dimittantur per feruorem charitatis, qui implicite uel explicitè continet omnia illa, quæ nata sunt, de se feruorem charitatis excitare dicuntur, peccata uenialia dimittere. Vnde cum secundum quantitatem feruoris sit quantitas remissionis, patet, quòd prout per ista tria prænúmerata maior uel minor excitatur feruor, qui uel implicite, uel explicitè contritionem continet, plura aut pauciora uenialia dimittuntur, non tamen semper omnia.

Peccatum ueniale dicitur ex causa, euentu, & genere.

Peccatum ueniale non habet propriè rationem offensæ.

Peccatum ueniale non habet simpliciter, & perfectè rationem peccati.

Peccatum ueniale non tollit gratiã, sed stat cum ea.

Peccatum ueniale nõ contrariatur uirtuti.

Peccatum ueniale nullam propriè maculã causat in anima, sed impedit actus uirtutum.

Homo quandoq; potest esse in hac uita sine peccato ueniali.

Peccans uenialiter recidiuat & simulat, id est, est fictus dispositiue, & imperfecte, sed non simpliciter.

Remissio peccati uenialis non comparatur

sa

DE PECCATO VENIALI: 39

sanitati, quia in eo nō est aliqua destitutio, nec debilitatio uirtutis, sicut in infirmitate corporis.

Vnus actus charitatis, potest delere omnia uenialia.

Aliquid causat remissionem uenialium tripliciter, scilicet causando gratiam, ut omnia sacramenta nouæ legis, uel detestando peccata, ut confessio generalis, & oratio dominica, uel reuerendo diuina, ut benedictio episcopalis, quælibet unctio sacramentalis, & huiusmodi.

Ingressus Ecclesiæ consecratæ delet peccata uenialia.

Nulla satisfactio est taxata pro ueniali, sed iniungitur aliquid magis ad deuotionem excusandam, & contritionem, quàm ad satisfactionem.

Probabile est, statim post mortem remittuntur peccata uenialia.

Vnum ueniale potest esse capitale, respectu duorum uenialium.

Venialia non contrariantur charitati.

Peccatum ueniale comparatur ægritudini tantum.

Peccatum ueniale non est contra præceptum Dei, sed est præter præceptum.

Consensus in ueniale ex genere, est ueniale;

Per ueniale peccatum non omnino auertitur mens à Deo.

Mo

DOCTRINA SCHOLAST.

Motus rationis superioris, in illud quod est ueniale ex genere, est ueniale.

Peccatum ueniale etsi aliqua ex parte displiceat Deo, tamen non facit peccantem displicere Deo. Peccatum ueniale non impedit remissionem peccati mortalis.

sup. 37. a. Vnū ueniale potest remitti sine alio ueniali. Peccatum ueniale remittitur post mortem in purgatorio, quoad culpam & poenam.

DE PECCATO IN spiritum sanctum.

Peccatum in spiritum sanctum extenuandū est, ne propter illud homines adigantur ad desperationem.

Peccatum in spiritum sanctum est, quando uoluntas peccat ex libertate propria, non condelectando appetitui sensitivo, nec ex errore rationis, & qui sic peccat, peccat ex malitia, quia non ex passione siue odio, nec ex errore in ratione peccat, ibi enim est plenissima ratio peccati, quia plenissima ratio uoluntarij, quia nihil est aliud a uoluntate alliciens eam ad malum, neq; in sensu, neque in intellectu, sed ex mera libertate sua, siue aliqua occasione extrinseca eligi uelle contra dictamen rationis, etiamsi non tendat in ipsum malum sub ratione mali. Et hoc